

ชมรมเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่งเสริม พัฒนา วิจัย เพื่อความสุข สุขภาพดี และความปลอดภัยในการเดินทาง

บทสัมภาษณ์ ร.ศ. นพ. พรเทพ จันทวานิช , นพ. วัชรพงศ์ ปิยะภาณี โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล

ชมรมเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อใด

ในปี พ.ศ. 2544 มีการประชุม Asia Pacific Travel Health Society Conference ที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย แพทย์ไทยที่เข้าร่วมประชุม จึงมีแนวคิดที่จะริเริ่มจัดตั้งชมรมเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานในสาขาวิชานี้ ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งชมรมฯ ภายใต้สมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์มุกดา ตฤณานนท์ เป็นประธานคนแรกของชมรมฯ มีกรรมการและสมาชิกเป็นบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข องค์กรและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันชมรมมีสมาชิกประมาณ 200 คน

อยากให้อาจารย์กล่าวถึงกิจกรรมที่ชมรมจัดขึ้นหรือมีส่วนร่วมในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงที่กำลังริเริ่มจัดขึ้น

ชมรมฯ มีการจัดการประชุมวิชาการทุกปีรวมถึงการจัดประชุมวิชาการสัญจรนอกสถานที่ เช่น ปี 2553 ได้จัดการประชุมสัญจรที่ลัดทิพย์ จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีการบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อเรื่องความปลอดภัยในการท่องเที่ยวทางทะเล และในปีนี้จะจัดประชุมสัญจรไปที่เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะมีการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องการจัดการด้านมาตรฐานและความปลอดภัยในการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

ชมรมฯ มีส่วนร่วมในการประชุมวิชาการอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมวิชาการแพทย์ 3 สถาบัน จัดโดยคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี ซึ่งมีวิทยากรจากชมรมฯ 4 คน ได้บรรยายเกี่ยวกับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัย

ชมรมมีส่วนร่วมในการจัดประชุมวิชาการของสถานเสาวภา สภากาชาดไทย ซึ่งจะมีการจัดการประชุมวิชาการเรื่อง Adult and Travel Immunization ทุก ๆ 2 ปี ซึ่งได้ร่วมจัดกันมา 3 ครั้ง และมีแพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์สนใจเข้าฟังเป็นจำนวนมาก

ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางชมรมฯ จัดขึ้น ได้แก่ การอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ให้กับผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นการอบรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือเบื้องต้นให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงจัดให้ผู้เข้ารับอบรมได้ฝึกปฏิบัติจริง เช่น การปฐมหัวใจ การพันผ้าเข้าเฝือก การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในกรณีต่างๆ ซึ่งการอบรมดังกล่าวมีเหตุมาจากเมื่อ 2-3 ปีก่อนมีนักท่องเที่ยวเสียชีวิตจากหัวใจวายขณะกำลังส่งตัวไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ทำให้ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี เล็งเห็นความสำคัญของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จึงเชิญทางชมรมฯ จัดอบรมดังกล่าว

นอกจากนี้ทางชมรมกำลังจัดทำหนังสือ "ท่องเที่ยวสนุกๆ ชีวิเป็นสุข" ซึ่งจะทำให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างปลอดภัยสำหรับประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์ หรือแนวคิดหลักของชมรมเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยวและการเดินทาง

เจตนารมณ์ของชมรมคือ การส่งเสริม พัฒนา ศึกษาวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ความรู้และผลงานวิชาการเกี่ยวกับงานด้านเวชศาสตร์การเดินทาง และการท่องเที่ยว อันจะนำมาซึ่งความสุข สุขภาพดี และความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวแก่ประชาชนทั่วไป

ปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าออกประเทศมีมากน้อยเพียงใดและปัญหาอะไรบ้างที่พบบ่อย

จากตัวเลขของกระทรวงการท่องเที่ยวพบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยในแต่ละปีประมาณ 18 ล้านคน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปต่างประเทศปีละประมาณ 5 ล้านคน

ปัญหาหลักๆ ที่พบในนักท่องเที่ยวคือ โรคท้องเสีย โรคทางระบบทางเดินหายใจ และอุบัติเหตุต่างๆ ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวเสียชีวิตมากที่สุดคือโรคหัวใจและหลอดเลือด อุบัติเหตุ ส่วนสาเหตุจากโรคติดเชื้อพบได้น้อยกว่า แต่ปัจจุบันมีโรคติดเชื้อหลายชนิดที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

การเตรียมตัวก่อนเดินทางของนักเดินทาง

จากการศึกษาวิจัยของนายแพทย์วัชรพงศ์ ปิยะภาณี หัวหน้าหน่วยเวชศาสตร์ท่องเที่ยว โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าการตระหนักถึงปัญหาสุขภาพและโรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในนักท่องเที่ยวไทยยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก จากการสำรวจชาวต่างชาติ ที่ถนนข้าวสารพบว่าร้อยละ 30 ได้ไปพบแพทย์เพื่อขอคำปรึกษาและได้รับวัคซีนมาก่อนที่จะเดินทางมาในประเทศไทย ส่วนในคนไทยและชาวเอเชีย มีอัตราการไปปรึกษาแพทย์ก่อนการเดินทางน้อยกว่า

หลักเกณฑ์พิจารณาในการรับวัคซีนของนักท่องเที่ยว

ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยวแต่ละคน โดยแพทย์จะต้องพิจารณาหลายปัจจัยเช่น เดินทางไปประเทศไหน ไปส่วนไหนของประเทศนั้น ระยะเวลาที่อยู่ จุดประสงค์การเดินทาง กิจกรรมที่คาดว่าจะทำ โรคประจำตัว ประวัติการแพ้ยา หรือวัคซีน ประวัติเรื่องยาหรือวัคซีนที่เคยได้รับเป็นต้น เพราะนักท่องเที่ยว แต่ละคนจะมีความเสี่ยงต่อโรคต่างๆ แตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น

■ ผู้ที่จะเข้าร่วมพิธีฮัจจ์และอุมเราะห์ในประเทศซาอุดีอาระเบีย นักเรียน นักศึกษาที่ไปอยู่ในหอพักในสถานศึกษาที่ประเทศอเมริกาหรืออังกฤษควรพิจารณารับวัคซีน ป้องกันโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ (Meningococcal vaccine) และในหลายมหาวิทยาลัยถูกกำหนดเป็นข้อบังคับที่นักเรียน นักศึกษาทุกคนต้องได้รับวัคซีนก่อนเข้าเรียน เนื่องจากสามารถแพร่เชื้อสู่กันได้ซึ่งมีคอนอยู่กันอย่างหนาแน่น

■ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปประเทศในแถบแอฟริกาและอเมริกาใต้ ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงของโรคไข้เหลือง ต้องได้รับวัคซีนไข้เหลืองก่อนการเดินทาง

■ วัคซีนป้องกันไข้สมองอักเสบเจอี ช้อนแนะนำเดิมคือถ้าอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดไม่ถึงเดือนก็ไม่จำเป็นต้องฉีด เนื่องจากโอกาสได้รับเชือน้อยมากเมื่อเทียบกับโอกาสพบอาการข้างเคียงของวัคซีนเดิม (ชนิดที่เตรียมจากสมองหมู) แต่ในปัจจุบันมีวัคซีนชนิดใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต ทำให้วัคซีนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาจากโรคนี้มีอัตราเสียชีวิตและการสูงมาก ทำให้มีการฉีดวัคซีนให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น

ทั้งนี้ทั้งนั้นการพิจารณาจะฉีดวัคซีนใดๆ จะต้องพิจารณาให้รอบด้านทั้งด้านความเสี่ยงของโรค ความรุนแรงของโรค ความปลอดภัยและประสิทธิภาพของวัคซีน ซึ่งทั้งหมดนี้จะมีกรพิจารณาและให้คำปรึกษาในนักท่องเที่ยวเป็นรายๆ ไป

ในการรับวัคซีนควรมีระยะก่อนเดินทางนานแค่ไหน

ประมาณ 4-6 สัปดาห์ก่อนเดินทาง เนื่องจากวัคซีนบางชนิดจำเป็นต้องฉีดหลายครั้งก่อนที่จะมีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นและเพื่อเผื่อระยะไว้ ให้คำแนะนำและดูแลรักษาผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นได้จากวัคซีน

เนื่องด้วยโรคระบาดมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วจากที่หนึ่งไปที่หนึ่ง อย่างเช่นกรณี การแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009 ปัจจุบันมีการป้องกันอย่างไรบ้าง

ปัจจุบันมีความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งในระดับหน่วยงานของรัฐ กระทรวงสาธารณสุข องค์การอนามัยโลก ฯลฯ ในส่วนของเครือข่ายทางวิชาการ ปัจจุบันมี GeoSentinel Surveillance Network ซึ่งเป็นเครือข่ายของสถาบันทางการแพทย์ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกร่วมมือกันทางวิชาการเพื่อ เผื่อระวังโรคระบาดหรืออันตรายในนักท่องเที่ยว ซึ่งคณะเวชศาสตร์เขตร้อนได้เข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายนี้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ทำให้เกิดการประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ผู้ที่สนใจติดต่อสอบถามข้อมูลต่างๆ สามารถติดต่อมาทางใดบ้าง

ทางเว็บไซต์ www.thaitravelclinic.com หรือทางเบอร์โทรศัพท์ 02-354-9100 ต่อ 1405 , 02-306-9145 คลินิกเวชศาสตร์ท่องเที่ยวและการเดินทาง